

ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНИЙ ПОРЯДОК УКРАЇНИ» КРІЗЬ ПРИЗМУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ

Загиней-Заболотенко З.А.,
*доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу проблем кримінального права,
кримінології та судоустрою Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України*

Загиней-Заболотенко З.А. Тлумачення поняття «публічний порядок України» крізь призму кримінально-правових норм.

У статті висвітлюється проблема розуміння поняття «публічний порядок України» у міжнародному приватному праві крізь призму кримінально-правового забезпечення охорони національних інтересів нормами Кримінального кодексу України. Проаналізовано національне законодавство України, міжнародні конвенції, окремі акти права Європейського Союзу, якими регулюються основні засади визначення поняття публічного порядку на національному рівні, а також правові позиції Верховного суду, в яких містяться стандарти правозастосовного тлумачення відповідного оцінного поняття. Констатовано, що поняття «публічний порядок» належить до оцінних. Зроблено висновок, що в умовах багаторічної війни росії проти України доцільно змінити судову практику, яка склалася до початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, відповідно до якої не визнається правова ситуація і зобов'язання українських компаній виплатити заборгованості російським контрагентам як таких, що призведуть до несумісних із українським публічним порядком результатів. На підставі аналізу кримінального законодавства України, зокрема призначення норми про пособництво державі-агресору (стаття 111-2 Кримінального кодексу України), зроблено висновок, що вирішення приватно-правових спорів третейськими судами, зокрема Міжнародним комерційним арбітражним судом при Торгово-промисловій палаті України, не може суперечити національним інтересам, а отже публічному порядку України. Таку суперечність доцільно констатувати в тому разі, коли відповідним рішенням третейського суду з міської ради, яка представляє інтереси територіальної громади, ухвалено стягнути значну суму грошових коштів на користь товариства, зареєстрованого на території держави-агресора (держави-окупанта), яке продовжує здійснювати підприємницьку діяльність на території російської федерації, яка офіційно визнана такою державою-агресором (державою-окупантом). Таке розуміння публічного порядку в міжнародному приватному праві є результатом системного тлумачення відповідних норм та кримінально-правових норм, а також судової практики у сфері застосування кримінального законодавства України.

Ключові слова: публічний порядок України, оцінне поняття, міжнародне приватне право, кримінальне право, національні інтереси, тлумачення норм права, судова практика, пособництво державі-агресору, застосування кримінально-правових норм, кримінальне правопорушення.

Zahynei-Zabolotenko Z.A. Interpretation of the concept of «public order of Ukraine» through the prism of criminal law.

The article highlights the problem of understanding the concept of «public order of Ukraine» in private international law through the prism of criminal law provision of protection of national interests by the provisions of the Criminal Code of Ukraine. The author analyzes the national legislation of Ukraine, international conventions, and certain acts of European Union law which regulate the basic principles of defining the concept of public order at the national level, as well as the legal positions of the Supreme Court which contain the standards of law enforcement interpretation of the relevant evaluative concept. It is concluded that in the context of Russia's long-term war against Ukraine, it is advisable to change the judicial practice which was established before Russia's full-scale invasion of Ukraine, according to which the legal situation and the obligations of Ukrainian companies to pay debts

to Russian counterparties are not recognized as such which will lead to results incompatible with the Ukrainian public order. Based on the analysis of the criminal legislation of Ukraine, in particular, the purpose of the provision on aiding the aggressor state (Article 111-2 of the Criminal Code of Ukraine), the author concludes that the resolution of private law disputes by arbitration courts, in particular, the International Commercial Arbitration Court at the Ukrainian Chamber of Commerce and Industry, cannot contradict the national interests and, therefore, the public policy of Ukraine. Such a contradiction should be noted in the case when the relevant decision of the arbitration court from the city council representing the interests of the territorial community ruled to recover a significant amount of money in favor of a company registered in the territory of the aggressor state (occupying state), which continues to carry out business activities in the territory of the Russian Federation, which is officially recognized by such aggressor state (occupying state). This understanding of public order in private international law is the result of a systematic interpretation of the relevant rules and criminal law provisions, as well as judicial practice in the field of application of criminal law of Ukraine.

Key words: public order of Ukraine, evaluative concept, international private law, criminal law, national interests, interpretation of legal norms, judicial practice, aiding and abetting the aggressor state, application of criminal law, criminal offense.

Постановка проблеми. У чинному законодавстві України використовується таке невизначене за змістом поняття, як «публічний порядок України». Насамперед, йдеться про Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж», відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 34 якого арбітражне рішення може бути скасоване судом, якщо воно суперечить публічному порядку України. Окрім того, як впливає з п. 2 ч. 1 ст. 36 цього Закону у разі, якщо суд визнає, що визнання та виконання цього арбітражного рішення суперечить публічному порядку України, це є підставою для відмови у визнанні або у виконанні арбітражного рішення, незалежно від того, в якій державі воно було винесено [1]. Згідно зі ст. 12 Закону України «Про міжнародне приватне право» норма права іноземної держави не застосовується у випадках, якщо її застосування призводить до наслідків, явно несумісних з основами правопорядку (публічним порядком) України. У таких випадках застосовується право, яке має найбільш тісний зв'язок з правовідносинами, а якщо таке право визначити або застосувати неможливо, застосовується право України [2].

У ч. 1 ст. 228 Цивільного кодексу України зазначено, що правочин вважається таким, що порушує публічний порядок, якщо він спрямований на порушення конституційних прав і свобод людини та громадянина, знищення, пошкодження майна фізичної або юридичної особи, держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади, незаконне заволодіння ним. Згідно зі ст. 396 Цивільного процесуального кодексу України, який регулює процедуру визнання й часткового приведення до виконання рішень іноземних судів та арбітражних рішень, встановлено, що підставою для відмови в задоволенні клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (зокрема арбітражного) є те, що виконання рішення загрожувало б інтересам України.

Поняття «публічний порядок України» належить до оцінних, оскільки його зміст у законодавстві не визначений, що потребує з'ясування під час правозастосування.

Метою статті є визначення змісту поняття «публічний порядок України» як поняття міжнародного приватного права крізь призму тлумачення кримінально-правових норм, спрямованих на забезпечення національних інтересів України.

Стан опрацювання проблематики. Саме по собі поняття «публічний порядок України», визначення його змісту висвітлювалося у працях таких правників, як Д.Ф. Кононенко, М.Е. Латинський, С.М. Теплюк, К.М. Пільков, Ю.Д. Притика та багатьох інших вітчизняних та зарубіжних науковців. Водночас, на наш погляд, таке поняття, як «публічний порядок України», урахувавши трирічне перебування України в стані війни з російською федерацією (далі – РФ), підлягає новітньому переосмисленню з урахуванням сучасних реалій. Зокрема, таке переосмислення повинно стосуватися того, чи повинні національні інтереси країни враховуватися під час тлумачення поняття «публічний порядок України». Йдеться також про те, як кримінальний закон, норми якого спрямовані на кримінально-правове забезпечення охорони національних інтересів України, може враховуватися під час визначення змісту поняття «публічний порядок України».

Виклад основного матеріалу. Як передбачено у ст. 7 Конвенції про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах, у визнанні й виконанні іно-

земного судового рішення може бути відмовлено, зокрема, якщо визнання або виконання було б очевидно несумісним з публічним порядком запитованої Держави, включаючи ситуації, коли конкретне провадження, за результатами якого ухвалене судове рішення, було несумісним з основоположними принципами процесуальної справедливості цієї Держави, та ситуації, пов'язані з порушенням безпеки або суверенітету цієї Держави [3]. Відповідно до ст. 9(е) Конвенції про угоди про вибір суду, яка набрала чинності для України 01.08.2023, у визнанні або виконанні може бути відмовлено, якщо визнання або виконання було б очевидно несумісним з публічним порядком запитованої Держави, включаючи ситуації, коли конкретне провадження, за результатами якого винесене судове рішення, було несумісним із основоположними принципами процесуальної справедливості цієї Держави [4].

У Посібнику секретаріату ЮНСІТРАЛ до Нью-Йоркської конвенції 1958 р. наводяться приклади випадків суперечності судових рішень публічному порядку в матеріально-правовому аспекті. До таких випадків віднесено, зокрема, суперечність арбітражного рішення національним інтересам запитованої держави [5].

Таким чином, у вказаних міжнародних документах підкреслюється, що національний публічний порядок необхідно вважати порушеним, якщо ухвалене судове рішення порушувало, зокрема, безпеку або суверенітет держави.

На національному рівні поняття публічного порядку України, яке й досі використовується в рішеннях судів України, закріплено в п. 12 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України». В ньому під публічним порядком розуміється правопорядок держави, визначальні принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканності, основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо) [6].

Верховний Суд (далі – ВС) сформулював правові позиції стосовно розуміння поняття «публічний порядок України». У постанові ВС від 12.09.2018 у справі № 824/256/2018 зазначається, що по-перше, застереження про порушення публічного порядку як підстава для відмови у визнанні та наданні дозволу на примусове виконання іноземного арбітражного рішення є своєрідним механізмом, який закріплює пріоритет державних інтересів над приватними, охороняє публічний порядок держави від будь-яких негативних впливів на нього. По-друге, застереження про публічний порядок у міжнародному праві не допускає визнання на території держави рішення арбітражного суду, якщо в результаті його виконання буде вчинено дії, які прямо заборонені законом або заподіюють шкоду суверенітету чи безпеці держави. При цьому ВС висноував, що під публічним порядком слід розуміти правопорядок держави, визначені принципи й засади, які становлять основу існуючого у ній ладу (стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканності та основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо). Публічний порядок будь-якої держави включає фундаментальні принципи й засади правосуддя, моралі, які держава має намір захистити навіть тоді, коли це не має прямого стосунку до самої держави; правила, які забезпечують фундаментальні політичні, соціальні й економічні інтереси держави; обов'язок держави з дотримання своїх зобов'язань перед іншими державами та міжнародними організаціями [7]. Вказана правова позиція знаходить своє підтвердження в інших сучасних рішеннях ВС (наприклад, постанова від 28.04.2022 у справі № 824/204/21) [8].

М.Е. Латинський у своїй дисертаційній роботі стверджує, що на сьогодні достатньо поширеною є категорія справ, де «боржник посилається на необхідність застосування застереження про публічний порядок для відмови у визнанні та виконанні іноземного судового або арбітражного рішення, де одним з контрагентів є юридична особа приватного права (товариство, приватне підприємство тощо), що зареєстроване та здійснює свою діяльність за правом російської федерації. Зокрема, українські компанії-боржники нерідко посилаються на те, що виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу на користь російської компанії, за умов визнання російської Федерації державою-агресором, порушує публічний порядок України. З цього приводу склалась однозначна судова практика щодо невизнання такої правової ситуації і зобов'язань українських компаній стосовно виплати заборгованості російським контрагентам як таких, що призведуть до несумісних із українським публічним порядком результатів» [9, с. 152-153].

Як приклади цей автор наводить дві постанови ВС, а саме постанови від 26.09.2018 у справі № 755/6749/15-ц [10] та від 28.01.2021 у справі № 824/244/19 [11]. Наприклад, у постанові ВС

від 26.09.2018 у справі № 755/6749/15-ц) йдеться про те, що посилання на порушення публічного порядку може мати місце тільки у випадках, коли виконання іноземного арбітражного рішення несумісне з основами правопорядку держави. Та обставина, що стягувач є компанією рф, яку визнано в Україні державою-агресором, не може слугувати підставою для невиконання договірних зобов'язань. Українським товариством не надано суду жодного належного та допустимого доказу, що надання дозволу на виконання рішення іноземної інституції з арбітражних справ створює загрозу для національної безпеки та економіки України.

Чи можливим є вказаний підхід в сучасних умовах, умовах трирічної збройної агресії рф, в умовах воєнного стану, коли гинуть громадяни України, які захищають нашу Батьківщину, цивільні особи, життя і здоров'я яких, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України)? Це питання залишається відкритим.

У судовій практиці України має місце й протилежне рішення. Йдеться про постанову ВС від 25.06.2020 у справі № 824/174/19. У цьому рішенні Суд касаційної інстанції визнав застосовність застереження про публічний порядок, розглянувши справу за заявою російського акціонерного товариства (далі – АТ) про визнання та надання дозволу на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті (далі – МКАС при ТПП) рф у справі за позовом російського АТ до української компанії про стягнення коштів, за апеляційною скаргою російського АТ на ухвалу апеляційного суду. Оскаржувана ухвала була мотивована тим, що визнання та надання дозволу на виконання рішення МКАС при ТПП рф про стягнення коштів на користь російського АТ, щодо якого застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи, суперечить зовнішній політиці України, а отже, є несумісним з основами правопорядку держави, і буде порушувати публічний порядок України. Українська компанія посилалася на те, що з урахуванням характеру обмежень, блокування активів та обмеження фінансових операцій на користь російського АТ (підприємства оборонно-промислового комплексу країни-агресора), примусове виконання рішення МКАС при ТПП рф буде суперечити публічному порядку України в частині запровадження та дотримання режиму санкцій проти окремих компаній оборонного комплексу рф (персональні санкції) та стосовно оборонного сектору країни-агресора (секторальні санкції). У своєму рішенні ВС висноував, що у разі визнання та виконання рішення МКАС при ТПП рф з державного підприємства, яке має стратегічне значення для оборони України, відбудеться стягнення коштів на користь зареєстрованої у державі-агресорі юридичної особи, що замовляє товари військового призначення і права якої щодо її майна, торговельної активності та фінансових зобов'язань на підставі Закону України «Про санкції» є тимчасово обмеженими з огляду на потребу України в захисті інтересів суспільства й держави від загроз національній безпеці, зокрема безпеці людей, які проживають на території України. При цьому ВС виходив з того, що застосування строкових спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів до АТ на підставі Закону України «Про санкції» свідчить про те, що дії цієї особи створюють зазначені вище загрози, внаслідок чого виконання рішення МКАС при ТПП рф порушуватиме правила України про публічний порядок, а саме фундаментальні політичні інтереси держави у забезпеченні національної безпеки [12].

На сьогодні увага багатьох громадян України прикута до судового вирішення питання про скасування рішення МКАС при ТПП України від 31.07.2024 у справі № 46/2020 (далі – рішення МКАС у справі № 46/2020) за позовом Компанії LIMAK INSAAT SANAYI VE TICARET ANONIM SIRKETI (Republic of Turkiye) (далі – LIMAK) до КП «Дніпровський метрополітен» Дніпровської міської ради (далі – КП). Нагадаємо, що компанія LIMAK, яка перемогла у тендері на завершення будівництва другої черги метрополітену в м. Дніпро, під час повномасштабного вторгнення рф на територію України покинула будівельні майданчики, забравши персонал, техніку та документи, порушивши тим самим свої зобов'язання. Компанія LIMAK входить до Limak Holding сферою діяльності якого є реалізація важливих інфраструктурних, промислових та інших великих будівельних проектів у рф, що стало підставою для звернення депутатів Дніпровської міської ради до Національного агентства з питань запобігання корупції з метою внесення турецького Холдингу «Лімакгруп» до списку міжнародних спонсорів війни. У свою чергу, Компанія LIMAK входить до турецького Холдингу «Лімакгруп» для реалізації важливих інфраструктурних, промислових та інших великих будівельних проектів у рф [13]. Нагадаємо, що рішенням МКАС у справі № 46/2020 було частково задоволено вимоги компанії LIMAK та стягнуто з КП на її користь 9 126 892,50 євро як компенсацію додаткових витрат та платежів за Контрактом; 34 627,26 доларів США як

відшкодування сплати арбітражного збору; 735 712,50 євро як компенсацію частини арбітражних витрат; прості відсотки за ставкою 3% річних на суму додаткових витрат і платежів, 9 126 892,50 євро, починаючи з дати рішення.

На нашу думку, є підстави вести мову про те, що рішенням МКАС у справі № 46/2020 суперечить публічному порядку.

Так, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про медіа» державою-окупантом (державою-агресором) є держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом [14]. Як передбачено в Заяві Верховної Ради України щодо визнання російського режиму терористичним, нелегітимності перебування рф в ООН і її реформування, відповідальності членів російських політичних партій, що підтримують агресію, державою-окупантом (державою-агресором) визнано рф [15]. Як передбачено в ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів», рф – держава, яка рішенням Верховної Ради України відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 «Визначення агресії» від 14.12.1974 визнана державою-агресором і здійснює збройну агресію проти України [16].

Після початку повномасштабного вторгнення рф на територію України законодавство України, зокрема, кримінальне, зазнали істотних змін, які спрямовані на кримінально-правове забезпечення супротиву та протидії збройній агресії рф. Зокрема, Кримінальний кодекс України (далі – КК) було доповнено такими новими статтями, як колабораційна діяльність (ст. 111-1), пособництво державі-агресору (ст. 111-2). Так, пособництвом державі-агресору визнається вчинення умисних дій, спрямованих на допомогу державі-агресору, збройним формуванням та/або окупаційній адміністрації держави-агресора, вчинені громадянином України, іноземцем чи особою без громадянства, за винятком громадян держави-агресора, з метою завдання шкоди Україні шляхом: реалізації чи підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора; добровільного збору, підготовки та/або передачі матеріальних ресурсів чи інших активів представникам держави-агресора, її збройним формуванням та/або окупаційній адміністрації держави-агресора. Такі дії караються позбавленням волі на строк від 10 до 12 років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 10 до 15 років та з конфіскацією майна або без такої.

У судовій практиці, зокрема, пособництвом державі-агресору визнається так зване «підприємницьке» пособництво, коли особи здійснювали / продовжували здійснювати підприємницьку діяльність на тимчасово окупованій території у співпраці з окупаційною адміністрацією держави-агресора та/або з публічною владою різних рівнів, з підприємствами, установами, організаціями рф [17, с. 308].

Наприклад, вироком Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 20.06.2024 у справі № 359/5133/24 за ч. 1 ст. 111-2 КК кваліфіковано дії громадянина України, директора ТОВ та фізичної особи-підприємця, який продовжував здійснювати з використанням власних знань та навичок у сфері атомної енергетики, підприємницьких зносин з підприємства атомної енергетики рф, збір та аналіз необхідної інформації, проведення відповідних розрахунків, підготовка до остаточного виконання поставленого завдання та передача зі своєї електронної скриньки на електронну адресу представників російського підприємства атомної енергетики звітів та розрахунків по Курській АЕС, Курській АЕС-2, Кольській АЕС та Ленінградській АЕС для використання цим підприємством під час участі в державних закупівлях концерну Росенергоатом [18].

Вироком Херсонського міського суду Херсонської області від 08.07.2024 у справі № 766/5669/23 за ч. 5 ст. 111-1 та ч. 1 ст. 111-2 було засуджено особу, яка була призначена окупаційною адміністрацією рф та незаконно керувала ТОВ «Сучасні пивні технології», залучивши для роботи на вказаному підприємстві підконтрольних останньому бухгалтера та співробітників охорони, а також вчиняла дії, спрямовані на відновлення виробництва, контролювала торгівлю продукцією, яка належить ТОВ «Сучасні пивні технології» та здійснювала інкасацію виручених грошових коштів [19].

Лише за ч. 1 ст. 111-2 КК кваліфіковано дії особи, яка добровільно зареєструвала у незаконних органах влади сільськогосподарський виробничо-обслуговуючий кооператив «Слобожанський» за російським законодавством та стала сплачувати податки та збори до бюджету «ЛНР» (вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 12.10.2023 у справі № 344/12085/23) [20].

Таким чином, підприємницька діяльність, яка здійснюється на тимчасово окупованій території та/або спрямована на надання сприяння підприємствам, установам, організаціям, господарським товариствам тощо у здійсненні своєї діяльності на території рф, з метою спричинення шкоди державі, є кримінально-протиправною. Суб'єктом пособництва державі-агресору згідно з нормативним визначенням є громадянин України, іноземець чи особа без громадянства, за винятком громадян держави-агресора. Метою вчинення злочину, передбаченого ст. 111-2 КК є завдання шкоди Україні. Тобто, законодавець не конкретизував, у чому саме може полягати така шкода, а також її форми. У диспозиції ст. 111-2 КК лише зазначено, що метою вчинення пособництва державі-агресору є спричинення шкоди саме Україні.

На сьогодні в умовах повномасштабного вторгнення рф на територію України та наявності міжнародного збройного конфлікту на терені нашої держави такою шкодою доцільно вважати будь-які негативні наслідки для України в цілому та окремим адміністративно-територіальним одиницям, те, що шкодить їй/їм. При цьому, як зазначалося вище, така шкода може мати різний характер, зокрема вона може бути майновою.

Тобто, на нашу думку, саме по собі рішення МКАС у справі № 46/2020, яке прийнято відповідно до норм міжнародного приватного права, суперечить публічному порядку України. Виплата коштів відповідно до такого рішення компанії, яка зареєстрована на території рф та до сьогодні здійснює підприємницьку діяльність на її території, формально підпадає під ознаки пособництва державі-агресору у формі «підприємницького пособництва». Звісно, кримінальна відповідальність навряд чи наступить, оскільки кошти будуть стягнуті на виконання рішення МКАС у справі № 46/2020 (якщо воно не буде скасовано у передбаченому національним законодавством порядку). Однак все ж можливе кримінально-правове реагування на дії посадових осіб КП у разі виконання ними рішення МКАС у справі № 46/2020 акцентує увагу на тому, що при всій відповідності нормам міжнародного приватного права, вирішення виключно приватно-правових питань, не обумовлених публічним правом, суперечить національним інтересам України, а тому може бути визнане й таким, що суперечить публічному порядку України.

Проте на сьогодні Київський апеляційний суд ухвалою від 23.12.2024 у справі № 824/112/24 констатував, що КП не навів переліку надзвичайних обставин, за наявності яких рішення МКАС у справі № 46/2020 суперечить публічному порядку України та має бути скасовано судом. На думку апеляційного суду, заявник лише перелічує принципи та засади, які стосуються насамперед національної безпеки України – захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. При цьому, надаючи перелік зазначених принципів, заявник не зазначає, який саме із принципів порушує рішення МКАС у справі № 46/2020. Вказаною ухвалою рішення МКАС у справі № 46/2020 залишено без змін [21].

Крапку в цій справі повинен поставити ВС. У будь-якому разі саме остаточне судове рішення здатне спричинити правові наслідки для сторін.

Проте сподіваємося, що перевага публічних інтересів над приватними в умовах багаторічної війни росії може стати домінантною під час вирішення питань про те, чи суперечить будь-яке рішення, спрямоване на вирішення приватно-правового конфлікту, публічному порядку України.

Висновки. Враховуючи викладене, доходимо висновку, що вирішення приватно-правових спорів третейськими судами, зокрема МКАС при ТПП, не може суперечити національним інтересам, а отже публічному порядку України. Таку суперечність доцільно констатувати в тому разі, коли відповідним рішенням третейського суду з міської ради, яка представляє інтереси територіальної громади, ухвалено стягнути значну суму грошових коштів на користь товариства, зареєстрованого на території держави-агресора (держави-окупанта), яке продовжує здійснювати підприємницьку діяльність на території рф, яка офіційно визнана такою державою -агресором (державою-окупантом). Таке розуміння публічного порядку в міжнародному приватному праві є результатом системного тлумачення відповідних норм та кримінально-правових норм, а також судової практики у сфері застосування кримінального законодавства України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Про комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII. URL: <https://surl.li/egzpta> (дата зверн. 21.06.2024).

2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://surl.li/uqmwprn> (дата зверн. 21.06.2024).
3. Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах: Гаазька конференція з міжнар. прив. права; міжнар. документ від 02.07.2019. URL: <https://surl.li/enwwrl> (дата зверн. 21.06.2024).
4. Конвенції про угоди про вибір суду: Гаазька конференція з міжнар. прив. права; міжнар. документ від 30.06.2005. URL: <https://surl.li/gutqsr> (дата зверн. 21.06.2024).
5. UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958). URL: <https://surl.li/vmlnub> (дата зверн. 21.06.2024).
6. Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України: постанова Пленуму Верховного Суду України № 12 від 24.12.1999. URL: <https://surl.li/kgznwi> (дата зверн. 21.06.2024).
7. Постанова Верховного Суду від 12.09.2018 у справі № 824/256/2018. URL: <https://surl.li/euhopr> (дата зверн. 21.06.2024).
8. Постанова Верховного Суду від 28.04.2022 у справі № 824/204/21. URL: <https://surl.li/zgutsx> (дата зверн. 21.06.2024).
9. Латинський М. Е. Публічний порядок в міжнародному приватному праві України та праві ЄС: дис. ... д-ра філософії: 081 «Право»; Хмельницький ун-т управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2021. 217 с.
10. Постанова Верховного Суду від 26.09.2018 у справі № 755/6749/15-ц. URL: <https://surl.li/kchztx> (дата зверн. 21.06.2024).
11. Постанова Верховного Суду від 28.01.2021 у справі № 824/244/19. URL: <https://surl.li/hbgdyf> (дата зверн. 21.06.2024).
12. Постанова Верховного Суду від 25.06.2020 у справі № 824/174/19. URL: <https://surl.li/xspufa> (дата зверн. 21.06.2024).
13. Незаконно залишила будівельний майданчик і наполягає на стягненні збитків через початок війни: компанія-спонсорка тероризму Лімак намагається судитися з «Дніпровським метрополітенем» / Дніпро. 02.12.2024. URL: <https://surl.li/xlredp> (дата зверн. 21.06.2024).
14. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://surl.li/uucsvr> (дата зверн. 21.06.2024).
15. Заява Верховної Ради України щодо визнання російського режиму терористичним, нелегітимності перебування рф в ООН і її реформування, відповідальності членів російських політичних партій, що підтримують агресію від 01.12.2022 № 2787-IX. URL: <https://surl.li/essyne> (дата зверн. 21.06.2024).
16. Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів: Закон України від 03.03.2022 № 2116-IX. URL: <https://surl.li/vjthru> (дата зверн. 21.06.2024).
17. Загиней-Заболотенко З.А., Допіряк Б.П. Форми умисних дій, спрямованих на допомогу державі-агресору (пособництво), в судовій практиці. *Наук. вісник Ужгородського Нац. Ун-ту. Серія «Право»*. 2024. Вип. 84. Ч. 3. С. 301–309.
18. Вирок Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 20.06.2024 у справі № 359/5133/24. URL: <https://surl.li/xurdat> (дата зверн. 21.06.2024).
19. Вирок Херсонського міського суду Херсонської області від 08.07.2024 у справі № 766/5669/23. URL: <https://surl.li/gxvbxr> (дата зверн. 21.06.2024).
20. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 12.10.2023 у справі № 344/12085/23. URL: <https://surl.li/puqzlt> (дата зверн. 21.06.2024).
21. Ухвала Київського апеляційного суду від 23.12.2024 у справі № 824/112/24. URL: <https://surl.li/rzggqff> (дата зверн. 21.06.2024).